

Notat til statsrevisorerne
om
den fortsatte udvikling i sagen om søredningstjenestens effektivitet
(beretning nr. 5/02)

1. I mit notat til statsrevisorerne af 13. april 2004 tilkendegav jeg, at jeg ville følge udviklingen i sagen om søredningstjenestens effektivitet. Baggrunden for dette notat var, at statsministeren i skrivelse af 18. februar 2004 orienterede statsrevisorerne om en række initiativer til løsning af de problemstillinger, der var indeholdt i beretningen. Statsministeren havde ud fra en samlet vurdering besluttet, at det overordnede ansvar for søredningstjenesten påhviler forsvarsministeren. Statsministeren bad derfor forsvarsministeren om sammen med de relevante ministerier at afklare, hvorledes dette ansvar kunne udmøntes i praksis.

Statsministerens orientering var baseret på et oplæg fra forsvarsministeren af 17. december 2003. Oplægget var udarbejdet af en tværministeriel arbejdsgruppe under Forsvarsministeriets formandskab.

2. Rigsrevisionen har som grundlag for dette notat indhentet og behandlet materiale fra Forsvarsministeriet om ministeriets arbejde med søredningstjenestens effektivitet. Endvidere har Rigsrevisionen på et møde med Forsvarsministeriet nærmere drøftet udviklingen i sagen.

3. Det fremgik af mit notat af 13. april 2004, at der skulle udarbejdes forslag til justering af lov om forsvarets formål, opgaver og organisation.

Forsvarsministeriet har oplyst, at lov om forsvarets formål, opgaver og organisation vil blive justeret, så det overordnede koordinerende ansvar for søredningstjenesten i danske farvande påhviler forsvarsministeren. Justeringen vil indgå i et bredere trinvist arbejde, hvor lovgivningen under Forsvarsministeriets ressort opdateres.

Jeg anser det for tilfredsstillende, at det overordnede koordinerende ansvar nu er placeret, og forventer, at de lovgivningsmæssige rammer som oplyst senere bringes i orden.

4. Endvidere fremgik det af mit notat, at der skulle foretages en opdatering af håndbogen "Eftersøgnings- og Redningstjenesten i Danmark" (SAR-Danmark).

Håndbogen er i oktober 2005 blevet opdateret og er nu tilgængelig for alle på Søværnets Operative Kommandos hjemmeside. Håndbogen vil blive ajourført igen i 2006, så den afspejler forsvarsforligets igangværende strukturtilpasninger i relation til bl.a. oprettelse af Joint Rescue Coordination Center, Maritime Assistance Service samt implementeringen af mål og resultatkrav for søredningstjenesten. Skibsfartens og Luftfartens Redningsråd har desuden besluttet at udgive et bind II af SAR-Danmark, som forventes at udkomme ultimo 2006. Bind II vil indeholde oplysninger af mere operationel og praktisk karakter.

Jeg har noteret mig, at SAR-Danmark løbende opdateres, og at den er tilgængelig for alle interesserede.

5. Der skulle desuden foretages en revurdering af Forsvarsministeriets repræsentation i den Internationale Maritime Organisation (IMO) samt af ministeriets fremtidige overordnede ansvar vedrørende internationale aftaler.

Der er etableret et maritimt samarbejdsorgan bestående af en række myndigheder, der repræsenterer maritime interesser. Samarbejdsorganet skal bl.a. sikre en effektiv kommunikation samt forbedre samarbejdet mellem myndigheder med ansvar på det maritime område. Det er Forsvarsministeriets vurdering, at det maritime samarbejdsorgan er det bedst egnede til løbende at koordinere og vurdere Danmarks deltagelse i internationale maritime fora, herunder til at vurdere behovet for eventuelle justeringer og suppleringer til den nuværende deltagelse i IMO mfl. Samtidig har ministeriet mu-

lighed for at monitere, at ministeriets overordnede ansvar vedrørende internationale aftaler opfyldes.

Jeg konstaterer, at det maritime samarbejdsorgan fremover vil koordinere og vurdere Danmarks deltagelse i internationale maritime fora.

6. I beretningen blev det konstateret, at der ikke var udarbejdet et samlet koncept for uddannelse af personer i søredningstjenesten. Af mit notat af 13. april 2004 fremgik desuden, at Skibsfartens og Luftfartens Redningsråd skal fastlægge procedurer for fremtidigt plangrundlag samt for uddannelses- og øvelsesvirksomhed.

Der er nu opstillet resultatkrav for gennemførelse af og deltagelse i øvelsesvirksomheden for de operative enheder, som er fast tilknyttet søredningstjenesten. Derudover har Den Operative Kontaktgruppe for søredningstjenesten bl.a. som overordnet opgave at koordinere uddannelses- og øvelsesaktiviteter samt udlede erfaringer fra aktuelle operationer og hændelser. Det er Forsvarsministeriets opfattelse, at søredningstjenestens operative aktører derved kan udvikle og målrette øvelses- og uddannelsesaktiviteter. Forsvarsministeriet har desuden oplyst, at uddannelse af personer i søredningstjenesten behandles som et separat målepunkt i mål og resultatkravene for søredningstjenesten i Danmark.

7. Det fremgik af mit notat af 13. april 2004, at det i forbindelse med udarbejdelsen af en styringsmodel for søredningstjenesten er væsentligt, at de overordnede mål for søredningstjenestens effektivitet afspejler og muliggør opfølgning vedrørende undsætning af nødstedte.

Forsvarsministeriet har oplyst, at de myndigheder, som deltager i Skibsfartens og Luftfartens Redningsråd (Redningsrådet), er blevet inddraget i udarbejdelsen af mål og resultatkrav for søredningstjenesten. Det er tilstræbt, at mål og resultatkravene skal bidrage til at evaluere søredningstjenestens samlede indsats, så det bl.a. er muligt løbende at vurdere eventuelle behov for tilpasninger i søredningstjenesten. Mål og resultatkravene, som på forsøgsbasis har været anvendt i 2005, er blevet evalueret, og er efterfølgende fremsendt til relevante ministerier med henblik på implementering. Forsvarsministeriet har oplyst, at mål og resultatkravene forventes implementeret i løbet af 2006.

Rigsrevisionen har gennemgået de opstillede mål, og det er vurderingen, at disse vil muliggøre en opfølgning på resultaterne vedrørende undsætning af nødstedte.

8. Det fremgik af beretningen, at de involverede ministerier bør overveje, i hvilket omfang det er muligt at knytte andre statslige fartøjer, fx Farvandsvæsenets inspektionsskibe samt lodsådene, til søredningstjenestens faste beredskab.

Såvel Farvandsvæsenets inspektionsfartøjer som lodsådene har deltaget i søredningsaktioner i 2005. Forsvarsministeriet har oplyst, at Farvandsvæsenets enheder indgår som en del af beredskabet, men at lodsådene ikke er på permanent beredskab. Der er opstillet mål og resultatkrav for inspektionsfartøjerne samt de kapaciteter, der er ved redningsstationerne.

Jeg kan konstatere, at yderligere et antal fartøjer nu indgår i beredskabet.

9. Det fremgik af mit notat, at Forsvarsministeriet i 2003 anbefalede, at der under ministeriet oprettes en operativ kontaktgruppe blandt deltagerne i søredningstjenesten.

Efter indstilling fra Forsvarsministeriet og Forsvarskommandoen blev det på et møde i Redningsrådet den 8. juni 2005 besluttet at oprette en operativ kontraktgruppe. Kommissoriet for Den Operative Kontaktgruppe for søredningstjenesten er tiltrådt af de myndigheder, som er repræsenteret i Redningsrådet. Der er i kommissoriet lagt vægt på, at kontaktgruppen kan bidrage til at styrke det operative og koordinerende samarbejde i søredningstjenesten. Herudover skal kontaktgruppen udgøre et koordinerende forum, der kan sammenkaldes eller konsulteres i tilfælde af større søredningsulykker til søs.

10. Det fremgår af beretningen, at der var behov for at skærpe beredskabet vedrørende maritime katastrofer, primært gennem øvelser.

Forsvarsministeriet har oplyst, at der i 2005 er afholdt 3 øvelser vedrørende maritime katastrofer med deltagelse af politi, sundhedsmyndigheder, brandvæsen, beredskabsmyndigheder samt hjemmeværn. Deltagerkredsen vil blive udvidet yderligere i forbindelse med øvelserne i 2006, og Den Operative Kontaktgruppe vil, jf. pkt. 6, koordinere øvelsesaktiviteterne og vil tillige evaluere den øvelsesvirksomhed, som er beskrevet i mål og resultatkravene.

Jeg har noteret mig, at der nu er fastsat mål og resultatkrav vedrørende øvelsesaktiviteten.

11. Det fremgik af beretningen, at de involverede ministerier ikke foretog en systematisk vurdering af, hvorvidt den samlede kapacitet i søredningstjenesten var tilstrækkelig til at kunne løse opgaven.

En arbejdsgruppe under ledelse af Forsvarskommandoen har i marts 2005 offentliggjort en omfattende risikoanalyse for søredningstjenesten. Formålet med analysen har været at belyse, hvorvidt de faste resurser dækker behovet for søredning. Det er analysens vurdering,

- at de faste resurser har en placering, der bedst muligt dækker det danske ansvarsområde under hensyntagen til, hvor ulykkerne sker
- at de faste resursers kapacitet er tilstrækkelig i forhold til det danske ansvarsområde og de i undersøgelsen beskrevne typer af ulykker/søredningsaktioner
- at de ikke permanent tilknyttede resurser er et godt supplement til de fast tilknyttede resurser.

Analysen anbefaler desuden en fase 2-risikoanalyse med en cost-benefit-analyse af det samlede søredningsberedskab. Det er hensigten at udarbejde en matematisk model, der er i stand til at beregne konsekvenser af eventuelle ændringer i det nuværende beredskab. Arbejdet udføres under inddragelse af ekstern konsulentbistand og er påbegyndt i oktober 2005.

12. I forbindelse med risikoanalysen har Falcks rolle i relation til søredningstjenesten været undersøgt og vurderet. Falck indgår aftaler om beredskab med kommunerne og kan således supplere søredningstjenesten.

I risikoanalysen er det konkluderet, at Falck supplerer søredningstjenestens fast tilknyttede resurser, oftest ved ulykker forbundet med kystnære fritidsaktiviteter, fx ulykker ved badning og kæntring. Vurderingen af Falcks inddragelse i en redningsoperation vil indgå i redningscentralens samlede vurdering af resursernes indsættelse. Ud fra det statistiske materiale, der har ligget til grund for analysen, er det vurderet,

at søredningstjenesten ikke har behov for at indgå et mere formelt samarbejde med Falck med henblik på at dække det danske ansvarsområde.

Der er nu gennemført en risikoanalyse, og jeg har noteret mig, at analysen bl.a. konkluderer, at de faste resurser er placeret, så de bedst muligt dækker de områder, hvor ulykkerne typisk sker.

13. Det fremgik af mit notat af 13. april 2004, at der fremover skal udarbejdes en årlig rapport vedrørende søredningstjenesten.

Forsvarsministeriet har i april 2005 fremsendt en ”Rapport for Flyve- og Søredningstjenesten vedrørende 2004” til Statsministeriet. Herudover har Folketingets søfartsordførere fået en kopi af rapporten.

Rigsrevisionen har gennemgået rapporten og konstateret, at denne primært indeholder oplysninger om antal operationer. Det fremgår af fremsendelsesskrivelsen til Statsministeriet, at årsrapporten fra 2006 vil blive forbedret, idet der vil blive rapporteret efter konceptet for mål og resultatkrav.

14. Rigsrevisionen anbefalede i beretningen at samle opgaverne på land hos færre myndigheder for at nedbringe reaktionstiden og sikre bedre kommunikation.

Det fremgår af ”Forsvarets ordning 2005-2009”, at flyvevåbnets og søværnets redningscentraler sammenlægges for at styrke den operative udførelse af redningstjenesten. Pr. 3. januar 2006 er der derfor oprettet en fælles redningscentral benævnt Joint Rescue Coordination Centre, placeret i Århus.

Endelig fremgik det af mit notat af 13. april 2004, at Forsvarsministeriet ville afklare eventuelle muligheder for at udnytte, at såvel det statslige redningsarbejde som søredningsområdet henhører under Forsvarsministeriets ressort.

Forsvarsministeriet har anført, at det enstrengede, integrerede redningsberedskab kan bidrage til at sikre, at de samlede resurser på området vil kunne udnyttes effektivt og økonomisk optimalt. Med henblik på at fremme den tværgående udnyttelse af resurserne har Forsvarsministeriet iværksat et arbejde med at fastlægge beredskabet til bekæmpelse af brand i skibe til søs. Grundet ressortændringen i februar 2004 ses der mulighed for at opnå en synergi ved, at såvel det statslige redningsarbejde som søredningsområdet henhører under Forsvarsministeriets ressort.

Jeg har noteret mig ministeriets tiltag og går ud fra, at der snarest sker en fastlæggelse af beredskabet vedrørende brand i skibe til søs.

15. Jeg oplyste i mit notat af 13. april 2004, at jeg fandt det relevant at undersøge mulighederne for at indgå beredskabsaftaler vedrørende søredningstjenesten.

Forsvarsministeriet har oplyst, at marinehjemmeværnet på nuværende tidspunkt har 20 samarbejdsaftaler med kommunerne. 25 % af aftalerne er indgået siden den 1. januar 2004. Samarbejdsaftalerne omhandler bl.a. generel assistance til kommunale myndigheder samt assistance til brandvæsenet, herunder evakuering af fartøjer, assistance ved brandslukning og miljøuheld. Marinehjemmeværnets 30 fartøjer indgår som faste resurser i søredningstjenesten og indsættes på vegne af Søværnets Operative Kommando ved marinedistrikterne. Fartøjerne indsættes på grundlag af en frivillig aftale om opstilling af alarmeringsbesætninger mellem marinedistrikterne og samtlige hjemmeværnsflotiller. I hjemmeværnets resultatkontrakt fra 2005 er der aftalt mål og resultatkrav for marinehjemmeværnets deltagelse i søredningstjenesten. Det fremgår heraf, at marinehjemmeværnet i katastrofesituationer i forbindelse med forureningsbekæmpelse eller eftersøgning og søredning skal have påbegyndt sejlads til indsættelsesområdet med et eller flere fartøjer inden for en time.

Sammenfatning

16. Samlet set finder jeg ministeriets tiltag tilfredsstillende, og jeg vurderer, at bl.a. tiltagene til en klar ansvarsplacering og en bedre styring af området vil øge effektiviteten. Endvidere er det tilfredsstillende, at der nu er knyttet flere resurser til søredningstjenesten, og at risikoanalysen viser, at resurserne er placeret hensigtsmæssigt i forhold til risikoen for ulykker.

17. Forsvarsministeriet oplyser samlet om initiativerne til at effektivisere søredningstjenesten, at der er opnået en mere effektiv koordination mellem søredningstjenestens aktører. Der er desuden en klar forventning om, at de nyligt implementerede tiltag hurtigt vil vise en yderligere forøgelse af effektiviteten og dermed medvirke til en endnu mere effektiv redningstjeneste. Det er derfor ministeriets vurdering, at initiativerne samlet set vil medvirke til en endnu mere effektiv redningstjeneste.

18. Selv om der endnu ikke er opnået erfaringer med alle initiativerne, anser jeg dem, som nævnt, for at være tilfredsstillende. Jeg betragter derfor beretnings sagen som afsluttet.

Henrik Otbo